

Biserica fortificată și necropola de la Opațița-Călășturi

Cercetările de arheologie medievală de la Opațița s-au derulat în situl de la *Călășturi*, obiectiv înscris în Lista Monumentelor Istorice din România, județul Timiș. Cercetările din acest an s-au derulat în perioada iulie-august 2015. Ele s-au reluat după o întrerupere de cinci ani din motive obiective, investigațiile arheologice precedente având loc în perioada 2005-2009. S-au identificat atunci structurile unei fortificații de apărare, ale unei palisade și ale unei necropole medievale. Biserica medievală n-a fost identificată încă arheologic.

Obiectivul principal al cercetărilor din anul 2015 l-a constituit fortificația medievală. Fondurile alocate au impus o strategie de cercetare limitată la un obiectiv concret și punctual pentru o eficiență crescută. Investigația a fost una complexă, derulată atât prin cercetările clasice de arheologie cât și prin investigații moderne, cu ajutorul

magnetometrului cu cesiu, făcute în colaborare cu Universitatea de Vest din Timișoara. Operațiunile de magnetometrie și de tomografie electrică s-au derulat pe elementele externe ale fortificației dar și în interiorul incintei. Cercetarea șanțurilor de apărare și a valului de apărare prin intermediul rezistivității electrice s-a făcut pe zona de est și vest. Stadiul diferit de conservare al fortificației a impus această opțiune. Astfel, zona de răsărit a fortificației a fost profund bulversată în perioada

anilor 1951-1953, odată cu construirea cazematelor în războiul rece cu Tito și ca atare sunt necesare investigații tomografice prealabile.

Cealaltă motivație care a stat la baza investigațiilor tomografice vizează zona de vest a fortificației care n-a fost afectată în nici un fel în epoca modernă și recentă, dorindu-se pentru acest sector o verificare a rezultatelor cercetării intruzive cu cele topografice. S-au depistat prin tomografie două zone cu structuri construite, o astfel de zonă fiind depistată în extremitatea de N-E a palisadei, ceea ce sugerează aici posibilitatea existenței unui turn, cealaltă structură fiind în interiorul incintei.

Obiectivul pentru 2015 l-a constituit cercetarea palisadei de pe latura de nord a fortificației. Rezultatele din anul 2006 au documentat pentru acest segment al fortificației o palisadă și un turn în capătul nord-vestic al acesteia. Investigația

arheologică din anul 2015 s-a derulat de-a lungul palisadei, unde au fost deschise suprafețe noi și redeschise unele din anii 2006-2007. Structura palisadei, a unui gard dublu, a fost surprinsă în secțiunea S₁₂. Apare evident în profile nivelul de ardere masivă a gardului din lemn, format din arsură, lut ars și lemn, cărămidă. Palisada leagă turnul pentagonal cercetat în 2007 de turnul hexagonal identificat în acest an.

Cercetarea arheologică din 2015 a adus lămuriri în privința fortificației medievale de la Opațița. Structura de apărare a bisericii a avut o palisadă complexă, un gard dublu din lemn cu emplecton de pământ, care lega turnuri de apărare din lemn de-a lungul laturii de nord considerată, probabil, mult mai vulnerabilă. Albia pârâului Birda a oferit un element natural de apărare, important pentru flancul sudic.

Cercetările viitoare au în obiectiv identificarea structurii de apărare distruse de lucrările de fortificare a zonei din anii 1951-1953 și, în egală măsură, de a verifica intruziv zonele cu potențial construit, depistate prin măsurători de rezistivitate electrică.

Instituție organizatoare: Muzeul Banatului Montan Reșița

Partener: Muzeul Banatului Timișoara

Finanțator: Primăria orașului Deta, Muzeul Banatului Montan Reșița

Responsabil științific: arhg. exp. dr. Dumitru Țeicu;

Colectiv de cercetare: arhg. dr. Alexandru Szentmiklosi, arhg, dr. Ana Hamat, arhg.
dr. Dacian Rancu